

V Y H L Á Š K A č. 25/1997,

řád pro pohřebiště na území města Brna

Zastupitelstvo města Brna po odsouhlasení hygienikem města Brna schválilo na svém Z2/029 zasedání konaném ve dnech 20. - 22. 5. 1997 v souladu s § 14 odst. 1 písm. i) a § 36 odst. 1 písm. f) zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku:

Úcta k památce zemřelých a společenské poslání pohřebišť, jako veřejného zařízení určeného k rozloučení se zemřelými a k jejich pietnímu pohřbívání, vyžaduje, aby pohřebiště byla udržována v dobrém stavu a při jejich provozu bylo dbáno všech zdravotních a jiných předpisů.

Čl. 1

Úvodní ustanovení

- (1) Řád pro pohřebiště (dále jen řád) upravuje provoz pohřebišť v souladu s vyhláškou o pohřebnictví 1) a zásadami piety.
 - (2) Pohřebištěm se rozumí:
 - 1) háje vzpomínek (rozptylové, vsypové a žárové louky),
 - 2) urnové háje (určené k ukládání uren),
 - 3) kolumbária,
 - 4) hřbitovy,
 - 5) čestné pohřebiště.
 - (3) Ustanovení této vyhlášky se vztahují na tato brněnská pohřebiště:
 - 1) Ústřední hřbitov včetně kolumbária u krematoria,
 - 2) hřbitovy Židenice, Řečkovice, Líšeň, Královo Pole, Žebětín, Tuřany, Slatina, Soběšice, Jehnice a po dobudování hřbitov v Komíně
 - (4) Ustanovení této vyhlášky se nevztahuje na hřbitov, který spravuje Židovská náboženská obec v Brně.
 - (5) Pohřebiště, uvedená v odst. 3 tohoto čl., spravuje na základě pověření vlastníkem správce pohřebiště (dále jen správce).
 - (6) Tento řád je závazný pro správce, objednatele služeb včetně osob, které zde provádějí práce, a návštěvníky pohřebišť.
 - (7) Na čestném pohřebišti se pohřbívání osob, jejichž činnost významným způsobem přispěla k lidskému pokroku nebo jež se mimořádně zasloužily o město Brno, řídí Statutem čestného pohřebiště města Brna.
- 1) § 19 odst. 1 vyhl. č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví

- (8) Pokud pohřebiště nebo jeho části včetně staveb a náhrobků jsou zapsány v seznamu kulturních památek, nebo se nacházejí na území památkového zájmu, nebo jsou v seznamu vojenských hrobů a hřbitovů, civilních válečných hrobů a hřbitovů, vztahují se na péči o ně zvláštní předpisy, za jejichž dodržování zodpovídá správce (zde vykonává práva a povinnosti vlastníka).2)

Čl. 2

Povinnosti správce pohřebiště

(1) Správce provádí:

- 1) údržbu komunikací, stavebních objektů, inženýrských sítí a vybavenosti hřbitovů,
- 2) kopání hrobů, exhumace a další služby související s pohřbíváním a úpravou hrobových míst včetně hrobového příslušenství
- 3) zakládání, údržbu a obnovu zeleně hřbitovů podle obecně závazné vyhlášky3)
- 4) odstraňování vzrostlého plevelu z opuštěných, neudržovaných a volných hrobových míst,
- 5) vyvážení odpadu ze hřbitova a jeho likvidaci v souladu s programem odpadového hospodářství,
- 6) ostrahu objektů pohřebišť ve spolupráci s městskou policií a přijímá nezbytná opatření k ochraně majetku a osob v areálech pohřebišť,
- 7) údržbu hrobových míst a hrobových příslušenství na čestném pohřebišti.

- (2) Správce zajišťuje v souladu se schváleným programem odpadového hospodářství likvidaci zbytků vzniklých v souvislosti s pohřbíváním zemřelých osob a exhumací hrobů. Jedná se zejména o nezetlelé zbytky rakví, jejich kovové součásti a textil.

(3) Správce

- 1) předkládá návrhy na rozvoj a modernizaci pohřebišť,
- 2) kontroluje dodržování všech předpisů vztahujících se k pohřebištím, a za toto dodržování zodpovídá,
- 3) vede evidenci o uložení mrtvých nebo jejich zpopelněných ostatků a evidenci o volných místech na pohřebištích.

- 2) zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů
vyhl. č. 65/1954 Sb., o Ženevských úmluvách, ze dne 12.8.1949, na ochranu obětí války
- 3) vyhláška č. 10/1994 o zeleni v městě Brně, schválená XXXV. zasedáním Zastupitelstva města Brna ve dnech 29. - 31. 3. 1994

Čl. 3

Pohřebiště

- (1) Na pohřebištích se pohřbívají těla zemřelých osob a ukládají se zpopelněné ostatky zemřelých osob, které ke dni úmrtí měly trvalé bydliště na území města Brna, osob zemřelých na území města Brna a těch, jejichž těla byla na území města nalezena nebo vyložena z dopravních prostředků, nastala-li smrt v průběhu jízdy.
- (2) Dovolují-li to kapacitní možnosti, lze na pohřebištích pohřbit těla osob zemřelých i z jiných měst a obcí, požádá-li o to objednatel pohřbu.

Čl. 4

Provoz pohřebiště

- (1) Pohřebiště jsou veřejně přístupná místa, na něž je přístup veřejnosti upraven takto:

ledem, únor, listopad, prosinec	7.00 - 17.00
březen, říjen	7.00 - 18.00
duben, září	6.00 - 19.00
květen, červen, červenec, srpen	6.00 - 20.00
Památka zesnulých, včetně předcházející	7.00 - 20.00
a následující soboty a neděle	

Návštěvníci jsou povinni opustit pohřebiště do stanovené uzavírací hodiny bez upozornění.

- 2) Děti do 8 let mají na pohřebiště povolen přístup pouze v doprovodu dospělé osoby.
- 3) Na pohřebiště je zakázán přístup podnapilým osobám a je zakázáno sem vodit psy, kočky a jiná zvířata.
- 4) Na pohřebištích je zakázáno chovat se hlučně, pouštět přenosné radiopřijímače a jiné zdroje zvuku, požívat alkoholické nápoje a omamné látky, odhazovat odpadky mimo nádoby k tomu určené. Je zakázáno používat prostory hřbitovů a jejich vybavení k jiným účelům, než k jakým jsou určeny.
- 5) Vozidla (s výjimkou vozíků invalidních občanů) mohou do objektů pohřebišť vjíždět a zde se zdržovat pouze s prokazatelným souhlasem správce a při splnění jím stanovených podmínek. Jedná se zejména o stanovení tras jízdy, rychlosti a zásady, že v areálech hřbitovů jsou vždy upřednostněni chodci před vozidly.
- (6) Pojízdne a pochůzné plochy na pohřebištích je povoleno používat k parkování vozidel v provozní době pohřebiště, a to pouze se souhlasem správce. Není dovoleno parkovat vozidla u hrobových míst, omezovat přístup k hrobům, provádět zde opravy a údržbu vozidel.
- (7) Přístup na pohřebiště nebo do jeho částí může správce z oprávněných důvodů (terénní úpravy, náledí, exhumace atd.) na vymezenou dobu omezit nebo zakázat.

- (8) Vstup na vsypové a rozptylové loučky je pro veřejnost zakázán. Věnce, kytice, svíčky a další dekorace je zde zakázáno umisťovat mimo plochy vyhrazené k tomuto účelu.
- (9) Ukládání nádob, nářadí a jiných předmětů na zelené pásy mezi hroby není dovoleno.
- (10) Svítilny a svíčky je možno na pohřebištích rozsvěcovat, jen pokud jsou umístěny tak, aby nemohly být příčinou požáru.
- (11) Z hygienických důvodů není dovoleno v areálech pohřebišť pít vodu čerpanou z vodovodních výpustí a studní. Tato voda je určena k provozním účelům.
- (12) Pořádání pietních a vzpomínkových aktů na čestném pohřebišti je možné po projednání se správcem. Tím není dotčena povinnost svolavatele předem oznámit shromáždění podle zvláštního předpisu⁴).

Čl. 5

Pronájem hrobového místa

- (1) Hrobové místo může město Brno, a v jeho zastoupení správce, pronajmout fyzické nebo právnické osobě (dále jen nájemci) pouze za účelem výstavby hrobky, uložení zemřelého či jeho exhumovaných nebo zpopelněných ostatků.
 - (2) Místo pro hrob pronajímá město Brno, a v jeho zastoupení správce, formou nájemní smlouvy. Doba pronájmu po každém uložení zemřelého činí nejméně 10 let, což je délka tlečí doby.
- 4) zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů
- (3) Místo pro hrobku pronajímá město Brno, a v jeho zastoupení správce, formou nájemní smlouvy. Stavba hrobky musí být uskutečněna do jednoho roku od data pronájmu místa, jinak právo k místu zaniká. Nájemce je povinen před zahájením stavby předložit správci projekt hrobky včetně stavebního povolení a řídit se při stavbě jeho pokyny. Před uložením ostatků do nově zbudované hrobky nájemce předloží správci kolaudační rozhodnutí.
 - (4) Místo pro urnu pronajímá město Brno, a v jeho zastoupení správce, formou nájemní smlouvy. Doba pronájmu je sjednána dohodou smluvních stran.
 - (5) Pronájem míst provádí správce tak, aby vznikly ucelené řady, oddíly či skupiny míst stejného charakteru a rozměrů hrobů. Cena za pronájem místa a za služby s nájmem související se

stanovuje za každý, i započatý m2.

- (6) Pronájmem místa vznikne nájemci právo zřídit na tomto místě hrob, hrobku nebo urnové místo, uložit zde tělo zemřelého nebo jeho zpopelněné ostatky a upravit povrch místa, tj. zřídit zde náhrobek podle rozměrů a dispozic daných správcem pohřebiště a vysázet zde květiny.
- (7) Převod nebo přechod vlastnického práva k hrobce nebo hrobovému příslušenství je nabyvatel povinen písemně oznámit bez zbytečného odkladu správci.
- (8) Správce je povinen vést evidenci volných míst na pohřebištích a umožnit občanům, aby do ní mohli nahlédnout.
- (9) Správce je povinen vést řádnou evidenci o uložení těl zemřelých a zpopelněných ostatků do hrobů, hrobek, kolumbárií a umožnit občanům, kteří prokáží oprávněný zájem, aby do ní mohli nahlédnout.

Čl. 6

Zánik pronájmu hrobového místa

- (1) Pronájem hrobového místa zaniká uplynutím doby, na kterou byl sjednán, neprojeví-li nájemce zájem o prodloužení nájemní smlouvy, ačkoliv byl správcem na tuto skutečnost upozorněn zasláním návrhu nové nájemní smlouvy. Návrh je správce povinen zaslat nájemci nejpozději dva měsíce před uplynutím doby pronájmu.
- (2) Před uplynutím doby pronájmu zaniká pronájem hrobového místa
 - 1) dohodou nájemce a správce,
 - 2) výpovědí ze strany správce, je-li nájemce v prodlení s placením nájemného po dobu delší 3 měsíců, nebo není-li přes jeho opakované upozornění hrobové místo a hrobové příslušenství nájemcem udržováno v řádném stavu,
 - 3) výpovědi ze strany správce, bylo-li pohřebiště nebo jeho část rozhodnutím příslušného orgánu zrušeno,5)
 - 4) výpovědi ze strany nájemce,
 - 5) smrtí nájemce, neprohlásí-li jeho dědic, že pokračuje v pronájmu hrobového místa.

Zaniká-li pronájem hrobového místa výpovědí, končí pronájem vždy po uplynutí 3měsíční výpovědní lhůty.

K zániku pronájmu hrobového místa nedochází v průběhu tlecí doby.

- 3) Po zániku užívacího práva k hrobovému místu na pohřebišti se nezetlelé ostatky, o jejichž nové uložení se bývalý uživatel nepostaral, ponechají na dosavadním místě. Při pronájmu místa novému nájemci za účelem pohřbení budou tyto ostatky uloženy pod

úroveň dna tohoto hrobu. Urny s popelem se vyjmou a popel uloží do žárových hrobů.

- 4) Hrobová místa a jejich hrobová příslušenství, která jsou kulturními památkami nebo o nichž rozhodl Magistrát města Brna, že mají kulturní hodnotu nebo význam, např. hroby významných osob, umělecká díla apod., nesmějí být zrušena ani po zániku užívacího práva.

Čl. 7

Péče o hrobové místo

- (1) Nájemce místa je povinen místo a jeho okolí (ulička podél hrobu a polovina uličky před a za hrobem) udržovat v řádném stavu. Pokud správce shledá závady, vyzve nájemce, aby je v přiměřené lhůtě odstranil.
- (2) Zvadlé či jinak znehodnocené věnce, kytice a další dekorace je nájemce povinen z místa odstranit a dát je do nádob na odpadky. Pokud je zavedeno třídění odpadů, je povinností nájemce odpad dle označení třídit.

- 5) § 24 vyhl. MZ ČSR č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví

Čl. 8

Příslušenství hrobového místa

- (1) S příslušenstvím hrobového místa (rámem, pomníkem atd.) je oprávněn disponovat pouze jeho vlastník. V případě úmrtí vlastníka přechází toto právo na jeho dědice, který prokáže přechod vlastnictví příslušným dokladem.
- (2) Dojde-li k ukončení pronájmu hrobového místa bez přechodu vlastnického práva k hrobovému příslušenství, je vlastník příslušenství hrobového místa povinen toto příslušenství odstranit ke dni ukončení pronájmu. Po tomto dni se správce může domáhat odstranění příslušenství hrobového místa prostřednictvím soudu.
- (3) S hrobovým příslušenstvím na hrobech, kde byl ukončen pronájem hrobového místa, jehož majitel není správci znám, bude nakládáno jako s věcí opuštěnou, v souladu s platnými právními předpisy.⁶⁾

Čl. 9

Provádění staveb

- (1) K vybudování jakékoliv stavby na pohřebišti nebo k úpravě již existující stavby je nutné mít souhlas správce. Tento souhlas

nenahrazuje povolení stavebního úřadu, pokud je ke stavbě zapotřebí.

- (2) K provádění stavby nebo její úpravy na pronajatém místě je nutno mít souhlas správce a nájemce. Vlastník i právnická nebo fyzická osoba, již bylo provedení práce zadáno (dále jen stavebník), jsou povinni se řídit pokyny správce, zejména pokud jde o rozměry, tvar stavby nebo druh použitého materiálu.

- (3) Pro provádění staveb platí tyto zásady:

- 1) základy musí být provedeny do nezámrzné hloubky, dimenzovány se zřetelem na únosnost půdy a nesmí zasahovat do pohřbívací plochy; základy pod rám musí být provedeny do hloubky nejméně 30 cm (pokud jsou vyztuženy),

- 6) § 135 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů

- 2) hloubka hrobu je 1,5 - 2 m, dno hrobu musí být minimálně 50 cm nad hladinou dlouhodobého průměru spodní vody; po uložení rakve a skončení obřadu se hrob neprodleně zasype zrypřenou zeminou v minimální vrstvě 1,2 m nad víkem rakve (což činí minimálně 1 m po slehnutí); před uplynutím tlečí doby lze souhlasit s uložení dalšího zemřelého, byl-li prvý zemřelý uložen do hrobu prohloubeného minimálně o 0,5 m při dodržení výšky 50 cm nad hladinou dlouhodobého průměru spodní vody,
 - 3) stěny čel hrobů musí být od sebe vzdáleny nejméně 60 cm,
 - 4) přední a zadní rámy hrobu musí být v jedné výšce a současně v přímce s rámy sousedních hrobů,
 - 5) při stavbě náhrobku musí být jeho jednotlivé kusy mezi sebou kotveny,
 - 6) při stavbě ve svahovitém terénu musí být stavba a její příslušenství stejnoměrně odstupňováno,
 - 7) nápisy na hrobech musí odpovídat zásadám piety a estetiky,
 - 8) v průběhu stavebních prací je stavebník povinen zajistit ochranu hřbitovní zeleně, udržování pořádku a skladování potřebného materiálu na místech a způsobem určeným správcem pohřebiště; znehodnocený stavební materiál, náhrobky a jejich části, vykopaná zemina musí být pravidelně odvážena; tento odvoz musí být ukončen nejpozději před dokončením stavebních prací,
 - 9) nesmí být omezena průchodnost cest na hřbitovech a přístup k hrobovým místům.
- (4) Při ukončení stavebních prací je nájemce hrobového místa povinen uvést okolí hrobu do původního stavu, odklidit zbylý materiál, zeminu a odpad, nahlásit ukončení prací správci.
- (5) Vybudované hrobové příslušenství nesmí být odstraněno bez souhlasu správce. Bez jeho písemného souhlasu také nelze ze hřbitova hrobové příslušenství nebo jeho části odnášet, odvážet, ani jinak přemísťovat.

- (6) Převod nebo přechod vlastnického práva k hrobovému příslušenství je jeho nabyvatel povinen bez zbytečného odkladu oznámit správci.
- (7) Na požádání je nájemce povinen sdělit správci, kdo je vlastníkem hrobky nebo hrobového příslušenství.
- (8) Pokud se jedná o stavbu na území památkového zájmu, platí zvláštní předpisy.²⁾

Čl. 10

Dřeviny a lavičky

- (1) Dřeviny lze na pohřebištích vysazovat pouze se souhlasem správce.
- (2) Umístění přenosných a zabudovaných laviček na pohřebišti zajišťuje správce pohřebiště. Nájemci hrobových míst je mohou instalovat s jeho souhlasem, jehož součástí je stanovení rozměrů, tvarů a způsobu upevnění lavičky. I tyto lavičky mohou používat všichni návštěvníci hřbitova.

Čl. 11

Práce na pohřebištích

- (1) Těla zemřelých osob mohou být do hrobů a hrobek ukládána pouze za účasti pověřeného zástupce správce a s jeho souhlasem.
- (2) Uložení zpopelněných ostatků na pohřebišti, jejich rozptyl nebo vysyp je možno provádět pouze za účasti objednatele a odpovědného zástupce správce a s jeho souhlasem.
- 3) Výkopy hrobů, zemní práce pro stavby hrobek a zemní úpravy hrobových polí, rozptylových a vysypových louček mohou provádět pouze pracovníci přímo řízení správcem.
- (4) Jednoduché práce nutné k udržování a úpravě hrobu, jakož i instalace hrobového příslušenství provádí na pronajatých hrobových místech nájemci nebo fyzické a právnické osoby jimi pověřené.

Čl. 12

Sankce

- (1) Porušení ustanovení této vyhlášky lze postihnout jako přestupek podle příslušných zákonných ustanovení⁷⁾ pokutou do 30.000,- Kč.
- (2) Právnické osobě a podnikateli, který při výkonu podnikatelské činnosti poruší obecně závaznou vyhlášku, může být uložena pokuta až do výše 100.000,- Kč podle příslušných zákonných ustanovení.⁸⁾

- 7) § 46 odst. 3 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- 8) § 50 zák. č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Čl. 13

Kontrola

- (1) Kontrolovat dodržování ustanovení této obecně závazné vyhlášky jsou oprávněni správce pohřebiště, Policie ČR, Městská policie Brno, pracovníci pověřeni hygienikem města Brna, pracovníci pověřeni Magistrátem města Brna a pracovníci pověřeni územně příslušným úřadem městské části.

Tímto ustanovením nejsou dotčena práva objednatelů pohřbů a pronajímatelů hrobových míst vyplývající z uzavřených smluv o provedení služeb.

Čl. 14

Ostatní ustanovení

- 1) Pokud tato vyhláška neupravuje některé právní vztahy v objektech pohřebiště, bude při nich postupováno v souladu s vyhláškou o pohřebnictví.⁹⁾
- 2) Odpovědnost za škodu upravují zvláštní předpisy.¹⁰⁾

Čl. 15

Závěrečná ustanovení

- (1) Vyhláška NVMB ze dne 15. 12. 1988, kterou se vydává Řád pro pohřebiště na území města Brna, se ruší.
 - (2) Vyhláška města Brna, kterou se vydává Řád pro pohřebiště na území města Brna, nabývá účinnosti dnem 15. 9. 1997.
-
- 9) vyhláška MZ ČSR č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví
 - 10) § 415 a násl. občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů
§ 373 a násl. obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů

JUDr. Dagmar Lastovecká v. r.
primátorka města Brna

Ing. Jiří Klemensevič v. r.
1. náměstek primátorky města Brna